

Mfv.II.10.931/2011/4.szám

A Kúria dr. Kocsis Mária ügyvéd által képviselt felperesnek, a jogtanácsos által képviselt Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság alperes ellen szolgálati idő kedvezményes számítása iránt a Kecskeméti Munkaügyi Bíróságon 2.M.932/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Mf.20.589/2011/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t

A Kúria a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Mf.20.589/2011/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 10.000,- Ft (Tízezer forint) felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes 1992. március 1-jétől a rendőrség hivatásos állományú tagja volt. Előbb járőrként, majd 1993. október 1-jétől körzeti megbízottként, 2007. január 1-jétől nyomozóként teljesített szolgálatot a ...i Rendőrkapitányság ...i Rendőrőrsén.

A felperes szolgálati panasza elutasítását követően előterjesztett keresetében 1996. szeptember 1-jétől 2005. december 31-ig terjedő időre a szolgálati viszonyban töltött idejének 1,2-szeres szorzóval történő számítását kérte a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 329. § (1) bekezdés c) pontja alapján. Arra hivatkozott, hogy beosztása fokozott igénybevétellel járónak minősül, mivel fokozott szellemi koncentrációt igényel, illetve olyan állandó készenléti helyzetet jelent, amelyben a bekövetkező feladat végrehajtása azonnali, felkészülési idő nélküli beavatkozást igényel.

A Kecskeméti Munkaügyi Bíróság 2.M.932/2009/14. számú ítéletével a

felperes keresetét elutasította. A munkaügyi bíróság a Hszt. 329. § (1) bekezdés c) pontja, a Hszt. végrehajtásáról szóló 140/1996. (VIII.31.) Kormányrendelet (R.) 22. §-a, 23. § (1) bekezdése, 25. § (1) bekezdése és 1. számú mellékletében foglaltak alapján azt vizsgálta, hogy a felperes beosztása olyan szolgálati beosztásnak minősült-e, amely a hivatásos szolgálattal járó általános kockázaton túl életveszéllyel is járhatott, illetve egészségkárosító kockázatok között került végrehajtásra, vagy a védelem csak egyéni védőeszköz állandó, vagy tartós használatával volt megvalósítható és ez a szolgálatteljesítési idő több, mint 50 %-át elérte-e. Indokolásában kiemelte, hogy önmagában az a tény, hogy a közterületen szolgálatot teljesítő rendőrnek szükségszerűen azonnal intézkednie kell, nem jelent fokozott kockázatot, ez a hivatásával együtt járó munkaköri kötelezettség, amelynek tudatában létesített szolgálati jogviszonyt. Az, hogy a körzeti megbízottnak az átlagosnál gyakrabban kellett intézkednie, s esetenként életveszélybe is kerülhetett, továbbá hogy károsító anyagoknak is jobban ki volt téve, s e kockázatok között történt szolgálatteljesítés az 50 %-ot meghaladta, a felperesnek kellett volna bizonyítania. A meghallgatott tanúk az ilyen veszélyhelyzetek esetenkénti előfordulására tettek csak nyilatkozatot, azt nem támasztották alá, hogy a szolgálatteljesítés idejének 50 %-át meghaladta annak mértéke. Ugyancsak nem tudta bizonyítani a felperes azt, hogy rendszeresen csapaterős tevékenységekben vett részt, e tevékenysége is csupán eseti jellegű volt.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Mf.20.589/2011/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Álláspontja szerint a szolgálati idő kedvezményes számítására a jogszabályban foglalt feltételek együttes fennállása esetén van lehetőség, ennek hiányában az a körülmény, hogy a felperesnek a perbeli időszakban az ügynevezett „arany háromszögben” kellett szolgálatot teljesíteni, méltányossági alapon a kedvezményes szolgálati idő számítását nem teszi lehetővé. A felperesnek az ügynevezett csapaterős tevékenységben való részvétele a képzéseket illetően bizonyítást nyert, azonban a tényleges bevetésekre a csapatszolgálati században eljárva csak a labdarúgó mérkőzések biztosítása tekintetében merült fel adat. E tevékenységet csak esetenként látta el, az nem érte el azt a mértéket, amely a jogszabály szerint a szolgálati idő kedvezményes számítására módot adott volna.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte, hogy a Kúria az eljáró bíróságok ítéleteit helyezze hatályon kívül, kereseti kérelmének adjon helyt, s marasztalja az alperest a felmerült perköltségben. Azzal érvelt, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás során igazolta, hogy az ő helyzete rendkívül egyedi és speciális volt, mivel az ügynevezett „arany háromszögben” teljesített szolgálatot az olajhamisításos és

szeszhamisításos időszakban és a szolgálata emiatt köztudottan és bizonyítottan fokozottan veszélyes volt. Erre figyelemmel ő nem esetenként, hanem szinte folyamatosan életveszélybe került. Vitatta, hogy nem vett részt csapaterős tevékenységben, hiszen ezen állítását a tanúvallomások támasztják alá. A felperes nem a bíróságtól, hanem az alperestől várta méltányosság gyakorlását.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet „helybenhagyását” és a felperes költségeiben való marasztalását kérte.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria megállapította, hogy az eljáró bíróságok a felperes igényének elbírálásakor helyesen alkalmazták az irányadó jogszabályokat és a levont jogkövetkeztetésük is helytálló és jogszerű.

A per tárgyát az 1996. szeptember 1-jétől 2005. december 31-ig terjedő időszak képezte. Nem hagyható ezért figyelmen kívül, hogy a szolgálati viszonyban eltöltött idő ezen ideje kedvezményes számítását a felperes 2008. december 5-én előterjesztett szolgálati panaszában csak akkor igényelte, amikor a vonatkozó törvényi és végrehajtási szabály már módosult, és ennek következtében a szolgálati ideje 1,2-szeres számítására utóbb, 2006. január 1-jétől kezdődően jogosulttá vált. Minthogy ezt megelőzően az adott ügyben alkalmazandó jogi szabályozás hatálya alatt a felperes szolgálati viszonyban eltöltött ideje számítását nem vitatta, a perben nem lényegtelen kérdés, hogy a Hszt. - kereseti kérelem jogalapjaként megjelölt - 329. § (1) bekezdés c) pontja miként változott a korábbi szabályozáshoz képest.

A Hszt. 2006. január 1-ig hatályos - perben alkalmazandó - 329. § (1) bekezdés c) pontja szerint a 326. § (1) bekezdésében meghatározott szempontból a szolgálati viszonyban eltöltött időt 1,2-szeresen kell számítani rendszeres csapatkiképzést folytató szervezetek állományának, harcálláspontokon, a földfelszín alatt szolgálatot teljesítőknek, a büntetés-végrehajtási szervezeteknél a fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozó állomány tagjainak, valamint a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban szolgálatot teljesítőknek.

A Hszt. ezen rendelkezését 2006. január 1-jétől a 2005. évi CLXXIX. törvény 18. §-a akként módosította, hogy 1,2-szeresen a földfelszín alatt szolgálatot teljesítőknek, a fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozó állomány tagjának, valamint a fokozott igénybevétellel járó beosztásokban szolgálatot teljesítő,

végrehajtói feladatokat ellátó állománynak a szolgálati viszonyban eltöltött idejét kell számítani. A 2000. évi CLXXIX. törvény 18. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint „a legnehezebb körülmények között szolgálatot teljesítő végrehajtó állomány illetményen kívüli juttatásainak kiterjesztését szolgálja a törvény azzal, hogy a szolgálati idő kedvezményes számításának lehetőségét a konkrét rendvédelmi feladatokat végző teljes állományra kiterjeszti.” E szerint tehát a szolgálati viszony kedvezményes számításának jogalapját a Hszt. 329. § (1) bekezdés c) pontja - felperes által hivatkozott - utolsó fordulata szerint 2006. január 1-jét megelőzően (azaz a per tárgyát képező időszakban) „a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban” történő szolgálatteljesítés, míg 2006. január 1-jét követően „a fokozott igénybevétellel járó beosztásokban szolgálatot teljesítő végrehajtói feladat” ellátása teremtette meg.

Következésképpen megállapítható, hogy 2006. január 1-jét megelőzően a törvény a szolgálati idő 1,2-szeres számítását illetően jóval súlyosabb feltételt szabott, amittől nem lehet eltekinteni és a perben éppen azt kellett a bíróságoknak vizsgálni, hogy a felperes ténylegesen és kétséget kizáróan megfelelt-e 1996. szeptember 1. és 2005. december 31-e közötti peresített időszakban ennek a szigorú törvényi feltételnek. Ezt a perben a Pp. § (1) bekezdés szerinti bizonyítási kötelezettség és bizonyítási teher szabályai szerint a felperesnek kellett bizonyítania.

A hivatásos állomány tagjai az általánoshoz képest szigorúbb függelmi rendben és fegyelmezettséggel, fokozott pszichikai és fizikai terheléssel, áldozatvállalással, veszélyes helyzetben az élet kockáztatásával végzik feladataikat. Ezért a szolgálati viszony jellegét meghatározó Hszt. 3. § (1) és (2) bekezdése szerinti sajátos szolgálati kötelek között végzett szolgálati tevékenység - ezt meghaladó többlettényállás bizonyításának hiányában - az állomány valamennyi tagját megillető kedvezménynél több, átlagot meghaladó kedvezmény igénybevételére még nem jogosít.

Az R. 22. §-a értelmében a Hszt. alkalmazásában fokozottan veszélyesnek az a szolgálati beosztás minősül, amelynek ellátásával kapcsolatos szolgálati tevékenység - a hivatásos szolgálattal járó általános kockázaton túl - életveszéllyel is járhat, illetve egészségkárosító kockázatok között kerül végrehajtásra, vagy a védelem csak egyéni védőeszköz állandó, vagy tartós használatával valósítható meg. E beosztások körét a Hszt. felhatalmazása alapján az 1. számú melléklet tartalmazza. Az R. 25. § (1) bekezdése az 1. számú mellékletben meghatározott beosztásokban szolgálatot teljesítők szolgálati idejének 1,2-szeres számításához pedig további feltételként írja elő, hogy az egészségkárosító kockázatok között töltött szolgálatteljesítési idő eléri-e az R. 23. § (1) bekezdésében meghatározott mértéket, azaz a napi szolgálatteljesítési idő több, mint 50 %-át. A 2006. január 1-jét

megelőző időszak tekintetében ezen feltételek együttes fennállásának kétséget kizáró bizonyítása elengedhetetlen volt és a felperes érdekében állt. (Pp. 164. § (1) bekezdés) A csapatszolgálat - mint sajátos kényszerítőeszköz együttes rendőri fellépés - esetenkénti teljesítése ezt egymagában nem bizonyítja.

Az R. 1. sz. melléklete - bár címe szerint „az egészségkárosító kockázatoknak kitett beosztások jegyzéke” - de megállapíthatóan nem meghatározott beosztásokat sorol fel, hanem a veszélyeztető tényező megnevezése mellett általánosságban írja körül azt a szolgálati tevékenységet, amely ilyennek minősül. Az 5. pont szerint „pszichikai ártalmak” alatt kell érteni olyan szolgálati tevékenységet, amely életet, testi épséget, szellemi egészséget, szabadságot jelentős mértékben veszélyeztető helyzetben folyamatosan kell végezni, vagy fokozott szellemi koncentrációt igényel, illetve olyan állandó készenléti helyzet, amelyben a következő feladat végrehajtására azonnali, felkészülési idő nélkül való beavatkozást kell biztosítani.

Nem hagyható figyelmen kívül és értékelni szükséges, hogy a perbeli időszakban hatályos - többek között a fegyveres szervek hivatásos állományának egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról szóló - jogszabályok a járőr, körzeti megbízott beosztásba tartozó személyeket nem nevesítette a rendőrségnél akként, hogy munkavégzésük során fokozott és tartós egészségi és pszichés terhelésnek vannak kitéve (33/1999.(V.13.) BM-IM-TNM együttes rendelet, 21/2000.(VIII.23.) BM-IM-TNM együttes rendelet alkalmassági követelmények 5. számú függeléke). A Hszt. perben alkalmazandó 329. § (1) bekezdés c) pontja a szolgálati idő kedvezményes számítását, az 1,2-szeres szorzó alkalmazását illetően nem konkrét beosztásokat, hanem kifejezetten veszélyes szolgálatteljesítést sorol fel. Ezért annak utolsó fordulata alapján általánosságban meghatározott „fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban szolgálatot teljesítőnek” és csak az minősíthető, aki az azt megelőző felsorolás szerinti („legnehezebb körülmények között szolgálatot teljesítő végrehajtói állomány”) minőséggel azonosan, azzal egyensúlyban ténylegesen fokozott igénybevételnek és veszélynek volt kitéve a beosztása ellátása során. Ez a perbeli esetben nem volt megállapítható. A felperes igényéről a perbeli időszakban hatályos jogszabályok alapján kellett döntenie. Azon körülmény folytán, hogy a Hszt. vonatkozó rendelkezése utóbb - a miniszteri indoklásban foglalt megfontolásból - módosult, a kedvezményre jogosultak körét a felperessel azonos beosztásúakra is kiterjesztette, nem ad alapot a Hszt. korábbi rendelkezésének - megelőzően az állomány tagja által sem vitatott - értelmezésétől eltérő alkalmazására és visszamenőleges igényérvényesítésre.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet -

jogszabálysértés hiányában - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A pervesztes felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felülvizsgálati eljárási költséget, míg a munkavállalói költségkedvezményre való jogosultsága folytán a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében a felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2012. december 12.

dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró, dr. Stark Marianna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő